

Bij H. DE HOOGH & Co., Nieuwendijk L 76, te Amsterdam,
is van de pers gekomen:

Ontwikkelingsgeschiedenis

VAN HET ZAMENSTEL DER

SCHRIFTEN DES NIEUWEN TESTAMENTS,

DOOR

D^r. R. F. GRAU,

Hoogleraar te Koningsbergen,

EERSTE DEEL.

VERTAALD DOOR M. A. ADRIANI, PRED. TE MAARSEN. — MET EENE VOORREDE
VAN J. H. GUNNING J^r., PRED. TE 'S GRAVENHAGE.

INHOUD VAN HET EERSTE DEEL.

Voorrede. — Inleiding.

EERSTE BOEK. — DE KERYGMATISCHE TRAP.

De oorsprong der synoptische Evangeliën. — De inhoud van het Marcus-evangelie of de herinneringen aan Petrus. — De eigenaardigheid van het Marcusevangelie. — Petrus en Marcus. — De afhankelijkheid van het tweede Evangelie van het Mattheusevangelie. — De getuigenissen van Papias. — Mattheus' verzameling van redenen. — Het Evangelie van Mattheus. — Het Lucasevangelie. — De Handelingen der apostelen. — De eerste trap der N. T.ische Schrift, Eindbeschouwing.

VOORREDE.

Met groote ingenomenheid en vertrouwen bieden wij dit werk der gemeente aan. De schrijver is een man van rijke wetenschap, geestvolle combinatiegave, aangename schrijfrant. Hij geloof met zijn gansche hart dat de Heilige

1028

Schrift Gods Woord is, en acht het daarom onheilig, haar niet met ernstige, doordringende, waarheid en niets dan waarheid willende, kritiek te onderzoeken. Zijne slotsom is dat het Woord onzes Gods door elke vuurproef slechts des te heerlijker bevestigd wordt als het zevenmaal doorlouterde goud. Dit gansche, grondig wetenschappelijke, geschrift wordt daardoor waarlijk in den hoogsten zin eene stichtelijke lectuur.

Doch er dient rekenschap van gegeven, wáárom een Duitsch boek van dezen in 't Hollandsch overgebracht wordt. Geldt dan hier het bezwaar niet dat zij, voor wie het bestemd kan zijn, het even goed in het Hoogduitsch kunnen lezen, en dat zij die deze taal niet verstaan, ook dit boek niet van hun gading kunnen achten?

Wij meenen dat het niet zoo is, omdat hier iets wordt geboden wat men in onze taal nog niet heeft.

Met de resultaten der kritiek over het N. Testament zich bekend te maken, wordt thans gelukkig meer en meer behoefte van hen die waarlijk Gods Woord gelooven. Want groote woorden tegen de kritiek, hoe vroom ook in schijn, bewijzen slechts den angst des ongeloofs. Nu heeft men wel verschillende kleine zogenoemde „Inleidingen” op het N. Testament, waarin de geschriften die het uitmaken, achter elkander worden besproken en veel goeds er over wordt gezegd. Maar deels ontbreekt het dezen handboeken aan de wijding des geloofs en dus aan den ernst en de onafhankelijkheid der wetenschap: deels geven zij geen inzicht genoeg in de wording, den samenhang, de heerlijke eenheid, des geheels. Men verneemt welke uiteen inwendige bewijzen voor de echtheid dezer schriften bestaan, en ook eenigzins, welke hun inhoud is. Maar niet, wáárom dit geschrift juist in dien tijd moest ontstaan, welke zijn betrekking is tot het voorgaande en hetgeen er op volgt, welke plaats het inneemt in de ontwikkelingsgeschiedenis van 't geheel der N. T. Schriften. Kortom, op dit gebied is nog weinig, wat de populaire geschriften aangaat, te zien van wat Dorner ¹⁾ opmerkt, „dat bijna in alle wetenschappen thans eene hoogere, levende, organische opvatting der geschiedenis burgerrecht verkregen heeft.”

Dit nu is het wat juist Grau geeft. Bij zeer nauwkeurige bespreking van elk afzonderlijk geschrift is het hem toch om het organisme, het levend groeiend geheel der Heilige Schrift te doen. Als man van grondige wetenschap geloovende dat de Heilige Geest dit geheele samenstel van

¹⁾ Gesch. der protest. Theologie pag. 856.

1029

Schriften heeft ingegeven, is hij ook in staat, de wetten van den wasdom
dezes levenden lichaams eerbiedig na te sporen en te beschrijven.

Wie deze onze algemeene woorden niet duidelijk genoeg vindt, sla de
Inleiding van dit eerste deel op, en leze hoe elke litteratuur en ook de
bijbelsche, de trappen van kindsheid, jongelingstijdperk, gerijpte manlijke
kracht achtereenvolgens beklimt; welk het bijzonder karakter van elk dezer
drie trappen is, en hoe naar dit karakter plaats en beteekenis van elk der
N. T. Schriften bepaald, zijn ontstaan verklaard, zijn aandeel aan de vorming
van het schoon en heilig geheel der Schrift geschat wordt.

Over de wetenschappelijke waarde van het boek, gelijk men dat woord
gewoonlijk verstaat, t. w. over zijn verhouding tot de uitnemendste auteurs
die op dit gebied den tegenwoordigen stand, de hoogte der wetenschap
bepalen, durven wij geen uitspraak doen. Wij vermelden alleen dat een
beoordeelaar als prof. van Oosterzee, in het 2de en 4de stuk van zijn „voor
kerk en theologie”, het boek met hoogen lof verwelkomt, o. a. met deze
woorden: „in geen langen tijd kwam ons zoo frisch, oorspronkelijk, en daarbij zoo bevredigend en geloofversterkend
geschrift over deze quaestiën onder de oogen, als dat van
prof. Grau.”

Na de Inleiding, wier belangrijken inhoud wij vermeld hebben, volgt in
dit eerste deel de behandeling van de drie eerste Evangelien en van de
Handelingen der apostelen. Van harte hopen wij dat een genoegzaam debiet
den Uitgever vrijmoedig moge maken om ook het tweede deel in 't licht te
zenden. Want behalve de beschouwing van de overige N. T. Schriften, in
welke vooral de geestvolle schets van Paulus' persoon en arbeid en van de
moderne kritiek op het (nadrukkelijk als echt gehandhaafde) vierde Evangelie
belangrijk zijn, vindt men hier aan het slot een overzicht der geschiedenis
van den Kanon, dat alweder door de hoofdgedachte van het geheele boek
beheerscht wordt. De schrijver toont daar namelijk aan hoe ook hier de
geest zich zijn lichaam vormt. Gelijk in de eerste tijden des Christendoms
de Heilige Geest in de gemeente niet alleen de afzonderlijke schrijvers
bezielde, maar ook de vorming van den Kanon, in haar groote bewegingen,
bepaalde: zoo werd in de zestiende eeuw die Kanon als het ware op nieuw
ontdekt, uit het puin te voorschijn getrokken; en op zijne wijze streeft ook
de geest onzes tijds er naar om tot een herziening, als het ware een nieuwe
vorming, van den Kanon te komen.

Wij hebben ons, ten behoeve der gemeente, weglating of vertaling van

1030

Grieksche aanhalingen en sommige kleine wijzigingen veroorloofd, die aan den zin en de bedoeling des schrijvers geen schade doen. Moge het schoone werk in uitgebreiden kring zijn weg vinden en zegen spreiden. Met vertrouwen durven wij beloven, dat geen onpartijdige het lezen zal zonder bevestigd te worden in de heerlijke gewisheid dat Gods Woord de kritiek niet schroomt maar eischt, en dat geen wetenschap zekerder is dan welke steunt op het geloof in Jezus als den Christus naar de Schriften.

's Hage, Januari 1874.

J. H. GUNNING, JR.

Het geheele werk bestaat in twee deelen post-formaat. Het eerste deel zal worden uitgegeven in zes afleveringen, elke aflevering van vijf vel.

Prijs per Aflevering 65 Cents.

De Koopers van de Eerste Aflevering verbinden zich voor het
geheele werk.

INTEEKENBILLET.

De ondergeteekende verlangt bij intekening te ontvangen:
..... Exempl. **Ontwikkelingsgeschiedenis van het zamenstel der schriften des Nieuwen Testaments**, 1e dl. uit te geven in 6 afleveringen à **65** Cts. per aflevering.

Woonplaats:

Naam;